

รายงานพิเศษ

เศรษฐกิจการค้า-การลงทุนประเทศ CLMV

โอกาสของภาคธุรกิจ-อุตสาหกรรมไทย

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

ประธานกรรมการบริษัทในเครือ วี-เชิร์ฟ กรุ๊ป

รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

(แก้ไขปรับปรุง วันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2562)

ความสำคัญ

ประเทศเพื่อนบ้าน CLMV ประกอบด้วยประเทศกัมพูชา, สปป.ลาว, เมียนมา และเวียดนาม มีประชากรรวมกันประมาณ 168.99 ล้านคน ประเทศเหล่านี้กำลังเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจโลกและเปิดกว้างทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ประเทศเหล่านี้เศรษฐกิจเพิ่งเปิดกำลังซื้ออยู่ในช่วงขยายตัว จีดีพีเฉลี่ยโต 7.0-7.3 คาดว่าในปีพ.ศ.2562 ตัวเลขการส่งออก (รวม) ของไทยไปประเทศเหล่านี้มีมูลค่า 860,529 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นตัวเลขการส่งออกผ่านชายแดน (ทางถนน) มูลค่า 428,128 แสนล้านบาท ขยายตัว 3.22 ที่น่าสนใจคือการค้ากับประเทศ CLMV ใช้ระบบโลจิสติกส์ทางถนนในสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับการส่งออกทั้งหมด ได้แก่ เฉพาะสปป.ลาวสัดส่วนร้อยละ 98.92, กัมพูชาสัดส่วนร้อยละ 67.0, เมียนมาสัดส่วนร้อยละ 79.0 และเวียดนามสัดส่วนการส่งออกข้ามแดนทางถนนร้อยละ 16.09 ซึ่งด่านศุลกากรชายแดนหลักของไทยล้วนมีเส้นทางโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงกับเมืองใหญ่ๆของประเทศเหล่านี้สามารถถึงที่หมายได้ภายใน 24 ชม.เป็นจุดแข็งของประเทศไทย

ประเทศ CLMV เป็นโอกาสของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมซึ่งยังต้องใช้แรงงานเข้มข้น หากยังต้องการขยายธุรกิจและหรือดำรงขีดความสามารถในการแข่งขัน อาจเป็นทางเลือกในการเคลื่อนย้ายการลงทุนไปยังประเทศเหล่านี้ ในช่วงที่ผ่านมานักลงทุนไทยไปลงทุนในประเทศเวียดนามเป็นอันดับ 1 คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 36.5 รองลงมาสปป.ลาว, มีสัดส่วนการลงทุนร้อยละ 23, กัมพูชามีสัดส่วนร้อยละ 22.5 และประเทศเมียนมามีสัดส่วนการลงทุนร้อยละ 18

เปรียบเทียบเศรษฐกิจและข้อมูลการส่งออกประเทศ CLMV

ข้อมูลประมาณการ ปี 2562

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับการเข้าไปลงทุนของไทย	ประเทศ	ขนาดเศรษฐกิจล้าน/เหรียญสหรัฐ	เศรษฐกิจขยายตัว %	ส่งออกรวม (ล้านบาท) ปี 2562	ส่งออกขยายตัว %	ส่งออกชายแดน (ล้านบาท) ปี 2561	ส่งออกชายแดน (ล้านบาท) ปี 2562	ประชากร (ล้านคน)	อัตราว่างงาน %
3	กัมพูชา	17,700	7.0%	216,078.24	-1.96%	123,022.29	137,864	14.3	1.1%
2	สปป.ลาว	12,500	7.4%	120,390.84	1.55%	128,866.56	119,092	6.77	-None-
4	เมียนมา	65,800	8.5%	138,280.56	1.78%	105,212.16	109,112	53-56	4.0%
1	เวียดนาม	204,620	6.1%	385,779.36	1.88%	57,671.59	62,060	90	4.41%
				860,529.00		414,772.60	428,128		

▲ ขยายตัว 3.22%

หมายเหตุ ส่งออกรวม=การส่งออกทั้งหมด

ประเทศ CLMV มีขนาดเศรษฐกิจรวมกันประมาณ 300,620 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เทียบกับไทยมีขนาดเศรษฐกิจประมาณ 440,120 ล้านดอลลาร์สหรัฐหรือไทยมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่คิดเป็น 1.63 เท่า ในปี 2562 คาดว่าการส่งออกไปประเทศ CLMV จะมีมูลค่าเป็นประมาณ 860,529 แสนล้านบาท โดยเป็นการส่งออกข้ามแดนทางถนนประมาณ 428,128 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 49.75 ของการส่งออกทั้งหมด ที่ผ่านมาประเทศไทยได้ใช้นโยบายสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตเป็นหัวจักรขับเคลื่อนเศรษฐกิจมาไม่น้อยกว่า 50-60 ปี และประสบความสำเร็จในการเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI: Foreign Direct Investment) จนสามารถพลิกกลับจากประเทศซึ่งต้องพึ่งพาการนำเข้ากลายเป็นประเทศส่งออกอันดับที่ 21 ของโลก และเป็นอันดับที่ 6 ในเอเชียแปซิฟิก ปัจจัยสำคัญมาจากจำนวนแรงงานในอดีตมีเพียงพอและมีต้นทุนค่าจ้างที่เหมาะสมกับการแข่งขัน

ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนไปจำนวนแรงงานของไทยในปัจจุบันนอกจากต้นทุนค่าจ้างที่สูงกว่าในภูมิภาคและความไม่พอเพียงเชิงปริมาณที่จะสนับสนุนภาคการผลิต การก้าวผ่านเศรษฐกิจ “Thailand 4.0” ขณะที่อุตสาหกรรมบางส่วนซึ่งมีศักยภาพและเทคโนโลยีขั้นสูงอาจยังคงใช้ฐานการผลิตในประเทศ แต่บางคลัสเตอร์ซึ่งใช้แรงงานเข้มข้นอาจต้องพิจารณาทางเลือกเพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการย้ายฐานการผลิตไปประเทศซึ่งมีต้นทุนต่ำและแรงงานที่เพียงพอต่ออุปสงค์ ประเทศเป้าหมายซึ่งมีศักยภาพและกลุ่มทุนไทยทั้งรายใหญ่และเอสเอ็มอี สามารถเข้าถึงคือประเทศเพื่อนบ้านกลุ่ม “CLMV” ประกอบด้วย ประเทศกัมพูชา, สปป.ลาว, มาเลเซีย และประเทศเวียดนาม ประเทศเหล่านี้มีชายแดนติดกับไทยทั้งทางบกและทางทะเล มีเส้นทางถนนสามารถขนส่งสินค้าได้สะดวก อีกทั้งกำลังมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและส่งเสริมรับการลงทุนจากต่างประเทศด้วยประชากรรวมกันเกือบ 200 ล้านคน จึงมีศักยภาพเป็นฐานการผลิตและโอกาสสำหรับการส่งออกและตลาดภายใน

ประมาณค่าจ้างแรงงานประเทศ AEC

ปี พ.ศ. 2562

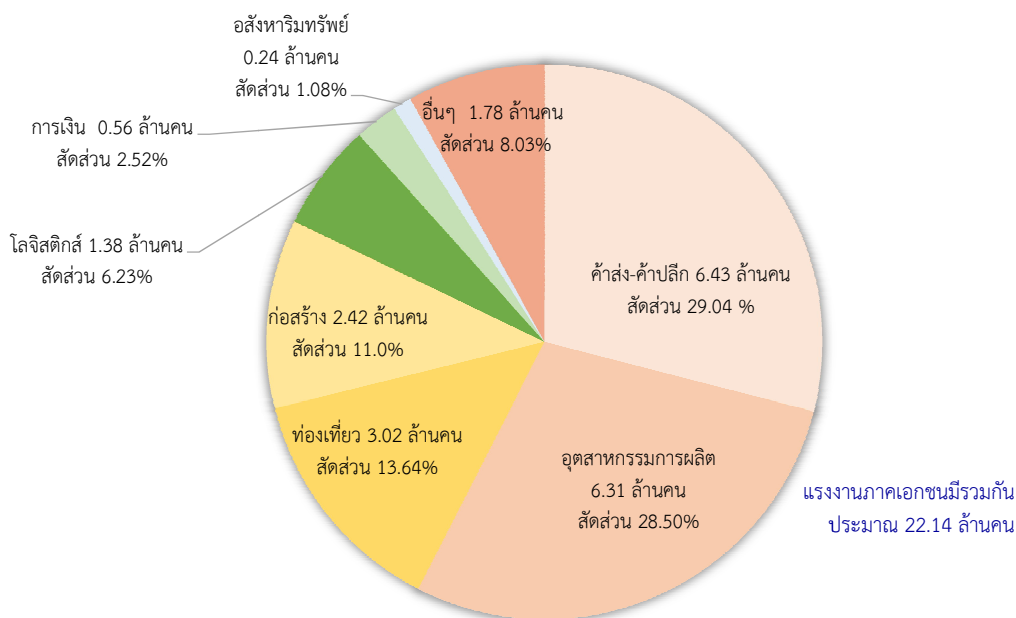
ลำดับ	ประเทศ	เงินท้องถิ่น	ค่าจ้างขั้นต่ำรายวัน (บาท)	พนักงานรายเดือน (บาท)	อัตราแลกเปลี่ยน 5 ส.ค.62 (บาท)	
1	สิงคโปร์	1,000 SGD / เดือน	833	25,000	22.549/	SGD
2	ฟิลิปปินส์	16,000 เปโซ / เดือน	350 - 400	9,100 - 12,000	0.6048/	เปโซ
3	มาเลเซีย	1,225 ริงกิต / เดือน	326	9,780	7.464/	ริงกิต
4	ไทย	-	308 - 310	12,000 - 15,000	-	
5	อินโดนีเซีย (เกาะบาหลี)	2.182 ล้านรูเปียะ / เดือน	163 - 230	5,895	2.2831/1,000	รูเปียะ
6	เวียดนาม (โฮจิมินห์ / ฮานอย)	125-180 ดอลลาร์สหรัฐ / เดือน	175	5,250	0.1323/100	ดอง
7	เมียนมา (ย่างกุ้ง)	4,500 จ๊าด / วัน	125 - 130	6,000 - 7,000	0.0203/	จ๊าด
8	กัมพูชา	4.07-5.23 แสนเรียว / เดือน	116 - 150	3,500 - 4,550	0.7522/100	เรียว
9	สปป.ลาว	1.1 ล้านกีบ / เดือน	158 - 160	8,000 - 9,000	0.3528/100	กีบ

โครงสร้างแรงงานไทยไม่เอื้อต่ออุตสาหกรรมใช้แรงงานเข้มข้น

เหตุผลสำคัญที่ภาคธุรกิจ-อุตสาหกรรมของไทยจำเป็นต้องพิจารณาทางเลือกในการเคลื่อนย้ายการค้าและย้ายฐานการผลิต เนื่องจากการขาดแคลนแรงงานในระบบปฏิบัติการจะเป็นปัญหาสำคัญในอนาคตถึงขั้นกลายเป็นวิกฤตของประเทศ ปัจจุบันโครงสร้างกำลังแรงงานของไทย มีจำนวน 38.42 ล้านคน เป็นผู้มีงานทำ 37.64 ล้านคน (พฤษภาคม 2562) ในจำนวนนี้ร้อยละ 30.6 เป็นแรงงานที่จบในระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 21.03, จบระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 12.54, ระดับปวช.-ปวส. ร้อยละ 3.67, โดยแรงงานปฏิบัติการ (กึ่งไร้ทักษะ-ไร้ทักษะ) ระดับมัธยมศึกษา และต่ำกว่าประมาณร้อยละ 61.84 ขณะเดียวกันจำนวนแรงงานใหม่ que เข้าสู่ตลาดในแต่ละปีมีจำนวนประมาณ 550,000 คน จากข้อมูลของ TDRI (2558) แจงว่าร้อยละ 61.5 เป็นผู้จบระดับอุดมศึกษา, ร้อยละ 8.9 จบระดับปวช., ร้อยละ 13.6 จบระดับปวส., ร้อยละ 4.2 จบมัธยมตอนปลายส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 11.8 จบระดับมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า

จากตัวเลขข้างต้นบ่งชี้ว่าโครงสร้างแรงงานไทยกระจุกตัวอยู่ที่ระดับอุดมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 30.6) และนับวันตัวเลขจะสูงขึ้น แสดงให้เห็นเป็นนัยว่าแรงงานระดับปฏิบัติการและแรงงานกึ่งไร้ทักษะซึ่งจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมต้น แต่ละปีเข้าสู่ตลาดแรงงานมีจำนวนเพียง 88,000-100,000 คน (ร้อยละ 16.0) สำหรับจำนวนแรงงานกึ่งไร้ทักษะและไร้ทักษะซึ่งอยู่ในระบบแรงงานของประเทศน่าจะมีประมาณ 23.18 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 61.50 ของกำลังแรงงานซึ่งมีงานทำ ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในภาคเกษตร, อุตสาหกรรมก่อสร้าง, ภาคการผลิต, ค้าปลีก-ค้าส่ง, โลจิสติกส์, ท่องเที่ยว และบางส่วนอยู่ในภาคบริการ เช่น รพ. คนทำความสะอาด - พ่อค้าแม่ค้า หาบเร่แผงลอย ฯลฯ

สัดส่วนแรงงานในภาคส่วนของเอกชนไม่รวมบริหารราชการ การศึกษา
สุขภาพและเกษตรกรรม

ที่มา : ดร.ธนิต โสรัตน์, ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมษายน 2562

โครงสร้างข้างต้นบ่งบอกถึงกำลังแรงงานปฏิบัติการ-กึ่งไร้ทักษะตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น, ประถมศึกษา และต่ำกว่า ซึ่งออกสู่ตลาดงานจะลดลงอย่างเป็นนัย ส่งผลให้ปัญหาขาดแคลนอยู่ในปัจจุบันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นในอนาคตข้างหน้า เหตุผลสำคัญเด็กรุ่นใหม่หันไปเรียนในระดับสูงจนถึงชั้นอุดมศึกษาซึ่งไม่ใช่เรื่องที่ผิดแต่เป็นเรื่องที่ต้องทบทวนว่าประเทศไทยจะเดินไปทางไหน

จากการวิเคราะห์โครงสร้างแรงงานไทยช่วง 4 ปี (2556-2559) แรงงานไร้ทักษะในตลาดแรงงานลดลงถึง 1.72 ล้านคน หรือลดลงร้อยละ -7.0 ขณะที่แรงงานระดับอุดมศึกษาในช่วงเดียวกันเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.36 คิดเป็นจำนวนถึง 4.0 แสนคน ตัวเลขนี้บ่งบอกถึงสัญญาณการขาดแคลนแรงงานระดับปฏิบัติการและระดับไร้ทักษะในอนาคต 5-6 ปีข้างหน้าจะยกระดับความรุนแรงถึงขั้นวิกฤต และจะกลายเป็นกับดักต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเศรษฐกิจไทยพึ่งพาการส่งออกจากภาคอุตสาหกรรมคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 88 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด

การก้าวผ่าน “Thailand 4.0” ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรมใหม่ที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูง คงต้องยอมรับความจริงว่าอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในระดับที่เป็นอุตสาหกรรมใหม่คงมีไม่มาก ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น จากการศึกษาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมส่งออกทั้งสิ้นประมาณ 89 คลัสเตอร์ มีเพียง 21 คลัสเตอร์หรือคิดเป็นร้อยละ 23.6-24.0 ซึ่งอยู่ในข่ายเป็นอุตสาหกรรม 4.0 ขณะที่อุตสาหกรรมที่เหลือเป็นอุตสาหกรรมซึ่งมีเทคโนโลยีแต่ยังคงต้องใช้แรงงานในสัดส่วนที่สูงจนถึงสูงมาก โดยที่อุตสาหกรรมเหล่านี้เป็นอุตสาหกรรมตกขอบ ต้องใช้เวลาพอสมควรในการปรับตัว จากตัวเลขมูลค่าส่งออกภาคอุตสาหกรรมปี 2559 พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมซึ่งใช้แรงงานเข้มข้นมีจำนวน 68 คลัสเตอร์ มีมูลค่าส่งออกรวมกันประมาณ 4.9-5.0 ล้าน ๆ บาท คิดเป็นร้อยละ 64.22-65.0 ของการส่งออกของภาคอุตสาหกรรมการผลิต

ภายใต้สภาวะแวดล้อมธุรกิจที่เปลี่ยนไปทำให้ภาคเอกชนซึ่งยังคงรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเลือกคือการย้ายฐานการผลิตไปประเทศเพื่อนบ้าน หากมองด้านโอกาสเป็นจุดแข็งความได้เปรียบทางภูมิรัฐศาสตร์เพราะประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค ซึ่งที่ผ่านมาภาคเอกชนไทยได้เริ่มย้ายฐานการผลิตไปกลุ่มประเทศ “CLMV” มาก่อนหน้านี้ และในอนาคตนักลงทุนไทยในเชิงปริมาณจะเพิ่มขึ้นอีกมาก เพราะหากยังต้องใช้แรงงานจำนวนมากหากไม่เปลี่ยนไปใช้เทคโนโลยีคงมีทางเลือกไม่มากนักนอกจากการย้ายฐานการผลิตไปประเทศซึ่งมีต้นทุนต่ำกว่า

อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจส่วนใหญ่คงไม่สามารถย้ายฐานการผลิตได้ ดังนั้นในช่วงก้าวผ่านสู่เศรษฐกิจใหม่จำเป็นจะต้องพัฒนาแรงงานและผลิตภาพแรงงานไทยให้สามารถแข่งขันขับเคลื่อนในเศรษฐกิจ 4.0 ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปกำลังแรงงานด้านปฏิบัติการของประเทศทั้งโครงสร้าง ได้แก่ แรงงานในภาคอุตสาหกรรมจำนวน 6.26- 6.4 ล้านคน แรงงานในภาคบริการซึ่งใช้แรงงานเข้มข้น เช่น ค้าปลีก-ค้าส่ง จำนวน 0.17 ล้านคน, ก่อสร้าง 2.06 ล้านคน, ภาคโลจิสติกส์ 1.10 ล้านคน, ภาคท่องเที่ยว 2.76 ล้านคน ฯลฯ อีกประมาณ 15.5 ล้านคน และโรงงานในภาคเกษตรอีกประมาณ 12.2-12.41 ล้านคน แรงงานเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นแรงงานปฏิบัติการไร้ทักษะหรือกึ่งไร้ทักษะ ประเด็นคือประเทศไทยจะออกจากกับดักนี้ได้อย่างไร คำตอบคงไม่ใช่เพียงการขับเคลื่อนไทยแลนด์ 4.0

วิเคราะห์ : ศักยภาพการลงทุนในกลุ่มประเทศ CLMV

ประเทศกัมพูชา

มีประชากรประมาณ 15.79 ล้านคน (พ.ศ.2561) พื้นที่ลงทุน 80% อยู่ที่นครพนมเปญที่เหลือกระจายไปอยู่ตามเมืองสำคัญ เช่น พระตะบอง (บัตบอง), เสียมเรียบ, บันเตียเมียนเจย (ศรีโสภณ), เกาะกง, กัมปงสะปือ,ตาแก้ว, กำปงจาม ฯลฯ ไทยลงทุนเป็นอันดับที่ 8 ประเทศที่ลงทุนมีมูลค่าสูงสุดคือมาเลเซีย รองลงมาได้แก่ จีน, ไต้หวัน, สหรัฐ , เกาหลีใต้, เวียดนาม, สิงคโปร์ อัตราภาษีนิติบุคคลร้อยละ 20 แต่ยกเว้นหากได้รับการส่งเสริมการลงทุน ค่าเช่าสำนักงานในเมืองประมาณ 18-20 เหรียญสหรัฐต่อตารางเมตร ปัจจุบันมีอุตสาหกรรมไทยเข้าไปลงทุนมากกว่า 100 โรงงาน เช่น โรงแรม สื่อมวลชน ก่อสร้าง อุปกรณ์ก่อสร้าง พลาสติก ปู๋ย ปศุสัตว์ เกษตรแปรรูป โรงงานน้ำตาล เครื่องดื่ม ธนาคาร ฯลฯ

กัมพูชาจะรักษาระดับการเติบโตที่สูงราว 6.8% ในปีพ.ศ.2563 จากอุปสงค์ภายนอกที่แข็งแกร่ง การส่งออก คาดว่าจะเร่งตัวก่อนสหภาพยุโรปถอนสิทธิประโยชน์ EBA ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 ซึ่งปัจจุบันอยู่ในระหว่างพิจารณา ประกอบกับการท่องเที่ยวจะเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ จากแนวโน้มการขยายตัวสูงในอนาคต โดยมีนักท่องเที่ยวชาวจีนเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวหลักในกัมพูชา

อัตราค่าจ้างของกัมพูชาจ้างเป็นเหรียญสหรัฐและมาคำนวณเป็นเงินสกุลเรียว ค่าจ้างทั่วไปแรงงานประมาณ 96-100 บาทต่อวัน แต่ในช่วงต้นปี 2560 สหภาพแรงงานประท้วงนำมาสู่การปรับขึ้นค่าจ้างแบบก้าวกระโดด ประมาณ 9.4 % เป็นเงินประมาณ 5.23 แสนเรียวกิดเป็นเงินไทยประมาณ 4,500 บาท / เดือน สำหรับอัตราค่าจ้างหัวหน้าคนงานประมาณ 100-150 เหรียญสหรัฐ ลูกจ้างในสำนักงาน 150-300 เหรียญสหรัฐ หากเป็นระดับผู้จัดการประมาณ 1,000-1,050 เหรียญสหรัฐ

ข้อมูลประเทศกัมพูชา (ประมาณการ ปีพ.ศ.2562)

ชายแดนยาว 798 กม. จังหวัดติดชายแดน 7 จังหวัด
เส้นทางด้านชายแดนหลักหรือยุโรปประเทศ-ปอยเปต-พนมเปญ
ด่านถาวร 6 แห่ง จุดผ่อนปรน 10 แห่ง

การค้าผ่านชายแดนมูลค่า 160,442.46 ล้านบาท ได้ดุลการค้า 57,642.95 ล้านบาท อัตราการขยายตัว 14.01 % (ปี 2562) การส่งออกไทย-กัมพูชา มูลค่า 216,078.24 เป็นการส่งออกข้ามแดนสัดส่วนร้อยละ 63.8 มูลค่า 137,864 ขยายตัวร้อยละ 20.24

เศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 7.0 มีความมั่นคงด้านการเมือง
นายกรัฐมนตรี สมเด็จอัครมหาเสนาบดีเดโช ฮุน เซน (พ.ศ. 2541-ปัจจุบัน)

ค่าจ้างขั้นต่ำ 116-150 บาท / วัน หรือ 4.07-5.23 แสนเรียว/เดือน

พื้นที่ลงทุน 80% อยู่ที่พนมเปญรองลงไปสีหนุวิลล์, บัตตัมบอง, เสียมเรียบ นักลงทุนหลัก เกาหลี, สิงคโปร์, มาเลเซีย, ไทย แหล่งการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเบา ด้านการท่องเที่ยว สินค้าอุปโภคบริโภค

ประเทศกัมพูชา มีการปรับกลยุทธ์การลงทุนภายใต้แผนพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติฉบับที่ 5 (2557-2561) และพัฒนาอุตสาหกรรมระยะ 10 ปี (2558-2568) โดยตั้งเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนภาคอุตสาหกรรมจากร้อยละ 23 ต่อจีดีพีเป็นร้อยละ 30 ต่อจีดีพี โดยหน่วยงานรับผิดชอบด้านเศรษฐกิจการลงทุนคือสภาเพื่อการพัฒนา กัมพูชา (CDC) ซึ่งกำลังให้การส่งเสริมการลงทุนไฟฟ้าทั้งพลังน้ำและถ่านหินเพื่อแก้ปัญหากระแสไฟฟ้าไม่เพียงพอ ปัจจุบันกัมพูชานำเข้าไฟฟ้าจากต่างประเทศทั้งเวียดนามและไทยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28 โดยค่าใช้จ่ายไฟฟ้าแพงที่สุดในภูมิภาคซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ แม้แต่ในนิคมอุตสาหกรรมสำคัญในพนมเปญไฟฟ้าไม่พอใช้อย่างรุนแรงซึ่งบริษัทมินิแบของญี่ปุ่นวางแผนการลงทุนผลิตกระแสไฟฟ้าบางลงทุนประมาณ 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คาดว่าเสร็จในปี 2562 แต่ยังคงอยู่ในช่วงการเจรจา

การเข้าไปลงทุนในประเทศกัมพูชาของนักลงทุนไทยส่วนใหญ่ลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตส่วนใหญ่เข้าไปทำอุตสาหกรรมทอผ้าและเครื่องนุ่งห่ม ปัจจุบันกัมพูชามีตัวเลขส่งออกเครื่องนุ่งห่มมูลค่าสูงกว่าไทย ขณะที่จำนวนอุตสาหกรรมของกัมพูชามีโรงงานกึ่งอัตโนมัติมากที่สุด โดยมีแรงงานอยู่รวมกันประมาณ 7.0 แสนคน เป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในประเทศกัมพูชาสภาพแรงงานมีความเข้มแข็ง และมีการประท้วงค่าแรงและขอสวัสดิการเพิ่มบ่อย

ปัจจุบันอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีมูลค่าประมาณ 1.8 แสนล้านบาทหรือร้อยละ 81 ของภาคอุตสาหกรรมทั้งหมด และมีสัดส่วนอยู่ในภาคส่งออกสูงถึงร้อยละ 67 ของการส่งออกรวม มีโรงงานรวมกันประมาณ 982 โรงงาน ส่วนใหญ่เป็นของนักลงทุนจีน, ฮองกง และไต้หวัน

อย่างไรก็ตามต้นทุนการผลิตของกัมพูชาปรับตัวสูง เช่น ต้นทุนโลจิสติกส์แข่งขันไม่ได้ ค่าจ้างเริ่มปรับตัวสูงขึ้น สภาพแรงงานสไตรค์บ่อยครั้งและแรงงานมีปัญหาด้านทักษะ มีการเปลี่ยนงานบ่อยและเริ่มหายาก ทำให้ที่ผ่านมาโรงงานต่างชาติปิดตัวไปมากกว่า 150 โรงงาน อุตสาหกรรมรองลงมาคือการผลิตรองเท้าเพื่อส่งออกมีสัดส่วนร้อยละ 10 มีโรงงานประมาณ 90 โรงงาน ส่วนใหญ่ผลิตรองเท้าหนัง, รองเท้ากีฬาเพื่อการส่งออก

เขตเศรษฐกิจพิเศษที่สำคัญของกัมพูชา

ปัจจุบันกัมพูชามีพื้นที่ 10 จังหวัดซึ่งประกาศเป็นพื้นที่การลงทุนประเภทเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประมาณ 32 แห่งแต่มีเพียง 10 แห่งที่มีการตั้งโรงงานของนักลงทุนต่างชาติ โดยแต่ละเขตมีอำนาจกำหนดสิทธิประโยชน์โดยยกเว้นภาษีนิติบุคคลสูงสุดไม่เกิน 9 ปี และภาษี VAT เพื่อการส่งออก อยู่ภายใต้การกำกับของสภาเพื่อพัฒนา กัมพูชา (CDC : The Council For Development Of Cambodia) เขตเศรษฐกิจพิเศษที่เปิดดำเนินการ ได้แก่

- 1) เขตเศรษฐกิจพิเศษเกาะกง จังหวัดเกาะกง มีโรงงานประมาณ 10 แห่ง
- 2) เขตเศรษฐกิจพิเศษสีหนุวิ 1 จังหวัดพระสีหนุ โรงงานไฟฟ้า 2 โรงและโรงงานของนักลงทุนจีนและมาเลเซียเป็นส่วนใหญ่
- 3) เขตเศรษฐกิจพิเศษสีหนุวิ 2 จังหวัดพระสีหนุ มีโรงงานประมาณ 26-30 แห่ง
- 4) เขตเศรษฐกิจพิเศษสีหนุวิ 3 จังหวัดพระสีหนุ ส่วนใหญ่นักลงทุนญี่ปุ่นมาลงทุน
- 5) เขตเศรษฐกิจพิเศษ S.N.C จังหวัดพระสีหนุ
- 6) เขตเศรษฐกิจพิเศษสวายเรียง จังหวัดสวายเรียงมีโรงงาน 22 - 25 แห่ง
- 7) เขตเศรษฐกิจพิเศษปอยเปต จังหวัดบันเตียเมียนเจย ดิดชายแดนไทยด้านปอยเปตจำนวนโรงงาน 13-15 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นโรงงานผลิตเครื่องนุ่งห่มของนักลงทุนไทย

- 8) เขตเศรษฐกิจพิเศษบันเตียเมียนเจย จังหวัดบันเตียเมียนเจย มีโรงงานเครื่องนุ่งห่ม 1-2 โรงงานเป็นนักลงทุนไทย
- 9) เขตเศรษฐกิจพิเศษพนมเปญ จังหวัดกันดาล มีโรงงานประมาณ 58-60 แห่ง
- 10) เขตเศรษฐกิจพิเศษ Goldfame Pak Shun จังหวัดกันดาล มีโรงงาน 3-4 แห่ง
- 11) เขตเศรษฐกิจพิเศษกัมปอต จังหวัดกัมปอต มีโรงงานไฟฟ้าพลังงานความร้อนจากถ่านหิน

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการค้าการลงทุนไทย-กัมพูชา

ในช่วงรัฐบาล คสช.ไทยและกัมพูชาพัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันมากที่สุด ทั้งความร่วมมือระดับกระทรวงระหว่าง 2 ประเทศเพื่อเชื่อมโยงการค้าการลงทุนระหว่างกัน เสถียรภาพของรัฐบาลกัมพูชามีความมั่นคงการเลือกตั้งปี 2561 สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นผู้นำประเทศแบบผูกขาดเพราะพรรคฝ่ายค้านถูกศาลสั่งยุบไปแล้วประเด็นที่รัฐบาลกัมพูชาต้องเร่งแก้เกี่ยวกับความมีมาตรฐานของหน่วยงานรัฐ, กฎหมายระเบียบต่างๆ ปัญหาการกีดกันการค้า, คอร์รัปชัน, โครงสร้างสาธารณูปโภคโดยเฉพาะไฟฟ้าสิ่งอำนวยความสะดวกการค้าและการลงทุนให้กับนักลงทุนที่ต้องการทำธุรกิจในกัมพูชาเป็นช่วงเวลาเหมาะสมในการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในประเทศกัมพูชาโดยหัวใจของการลงทุน คือ กฎหมายการลงทุนซึ่งประเทศกัมพูชาเปิดกว้างด้านการลงทุนให้กับนานาชาติก่อนหน้านี้ได้เข้าไปลงทุนกับอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มแต่เริ่มเข้าไปลงทุนด้านบริการทั้งภาคส่วนการเงินและอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

อุปสรรคสำคัญของการลงทุนระหว่าง 2 ประเทศคือปัจจัยด้านการเมือง ปัจจุบันได้พัฒนาความสัมพันธ์ในทิศทางที่ดีขึ้น การเมืองมีเสถียรภาพภาครัฐมุ่งสร้างผลประโยชน์ร่วมทางเศรษฐกิจโดยกระทรวงพาณิชย์กัมพูชาเร่งผลักดันพัฒนากฎหมายการลงทุนในกัมพูชาให้เป็นสากลและเอื้อต่อการลงทุน ขณะที่ปัจจุบันรัฐบาลกัมพูชาเน้นพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานจากโครงการลงทุนสร้างโรงไฟฟ้าเพื่อลดต้นทุนด้านพลังงานในประเทศและกระชับความร่วมมือระหว่างแนวชายแดนไทย-กัมพูชามากขึ้นด้วย

ประเทศกัมพูชาปัจจุบันมีประชากรรวม 15.79 ล้านคน ในปี.ศ.2561 มีขนาดเศรษฐกิจ (GDP) 20.02 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐหรือประมาณ 670,670 ล้านบาท(เทียบกับ สปป.ลาว 15.9 หมื่นล้านเหรียญดอลลาร์) เป็นตลาดการค้าสำคัญของประเทศไทย ปี.ศ.2561 การส่งออกไทยไปกัมพูชา 244,618.5 ล้านบาท และการนำเข้าประมาณ 23,54 ล้านบาท ซึ่งอุตสาหกรรมการผลิต อุตสาหกรรมเกษตร และภาคส่วนบริการเป็น 3 ภาคส่วนหลักของกัมพูชา ที่ผ่านมามีมาตรการรัฐมีนโยบายสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (เอสเอ็มอี) ในประเทศมากขึ้น ผลักดันการเข้าถึงแหล่งเงินทุนผู้ประกอบการ

นอกจากนี้กัมพูชายังเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศ แต่ผู้ประกอบการต้องศึกษากฎหมายการลงทุนในประเทศกัมพูชาก่อนบุกตลาด โอกาสของ เอสเอ็มอี ไทยในกัมพูชามีอยู่มาก ได้แก่ การส่งออกสินค้าอุปโภคบริโภค รวมถึงการสนับสนุนด้านการผลิตชิ้นส่วนย่อยในอุตสาหกรรม เช่น ชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนมอเตอร์ไซด์ ชิ้นส่วนจักรยาน ส่งออกไปยังตลาดกัมพูชาแต่ก็มีความท้าทายจากการกีดกันของท้องถิ่นและการแข่งขันด้านราคากับสินค้าจีนและเวียดนาม

ขณะที่อุตสาหกรรมเกษตรและบริการ ล้วนมีศักยภาพในตลาดกัมพูชาทั้งธุรกิจด้านสุขภาพ โรงพยาบาล โรงแรม ธุรกิจความงาม สปา รวมถึงความเติบโตของตลาด อี-คอมเมิร์ซในกัมพูชาทำให้ธุรกิจเกี่ยวเนื่องอื่น ๆ ได้แก่ ธุรกิจโลจิสติกส์และธุรกิจซอฟต์แวร์มีความต้องการเพิ่มขึ้น ทำให้มีโอกาสทางการค้าและการลงทุนในประเทศกัมพูชา

หลายอุตสาหกรรม โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจบริการ โลจิสติกส์และธุรกิจก่อสร้างซึ่งเติบโตอย่างรวดเร็วตามภาคส่วนการ
ท่องเที่ยวโดยรัฐบาลกัมพูชามีเป้าหมายเพิ่มรายได้จากภาคส่วนการท่องเที่ยวมากขึ้น

ปัจจุบันรัฐบาลไทยมีนโยบายผลักดันระเปียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก หรือ อีอีซี ให้เป็นศูนย์กลาง
เศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียนความท้าทายคือกฎระเบียบการค้าการลงทุนระหว่างกันที่ไม่เอื้ออำนวยในการทำธุรกิจ
ระหว่าง 2 ประเทศ ซึ่งโอกาสทางธุรกิจในกลุ่มพหุชามียู่มากแต่กัมพูชาต้องลดอุปสรรคและกฎระเบียบที่กีดกันการค้า
การเคลื่อนย้ายสินค้าข้ามแดนระหว่างกันลงด้วย ในด้านโลจิสติกส์ปี 2566-2570 ไทยวางโครงการเชื่อมโยงเส้นทาง
คมนาคมโดยรถไฟ ไทย-กัมพูชา 6 โครงการมูลค่าการลงทุนประมาณ 4,000 ดอลลาร์สหรัฐ หรือ 1.32 แสนล้านบาท
โดยไทยจะลงทุนในเขตพื้นที่ของไทยและเสนอให้กัมพูชาลงทุนในพื้นที่ของตัวเอง กัมพูชามีโครงการลงทุนเส้นทาง
รถไฟในแผนดังกล่าวอยู่แล้วแต่ภาครัฐของไทยเสนอให้กัมพูชาพัฒนาเส้นทางรถไฟที่สามารถเชื่อมพื้นที่ระเปียง
เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกก่อน

ทั้งนี้กระบวนการเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาระเปียงเศรษฐกิจพิเศษภาค
ตะวันออก (อีอีซี) เพราะเป็นประตูเชื่อมโยง ลาว จีน และกัมพูชา เบื้องต้นได้พัฒนาเส้นทางรถไฟกรุงเทพ-พนมเปญ
คาดว่าจะแล้วเสร็จในปีพ.ศ.2562 นี้แต่ยังห่างจากเมืองพนมเปญราว 300 กิโลเมตร หากลงทุนเพิ่มเติมจะสามารถ
ยกระดับการค้าการลงทุนระหว่างสองประเทศได้มากขึ้น โดยไทยตั้งเป้าหมายมูลค่าการค้าระหว่างกันเป็น
1.5 หมื่นล้านดอลลาร์ภายในปีพ.ศ.2563 ซึ่งสูงกว่าจากปัจจุบันประมาณ 3.6 เท่าคงไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ ที่จะทำได้
สำหรับความท้าทายในการค้าและการลงทุนของสองประเทศ คือการพัฒนาด้านคมนาคมและกฎระเบียบด้านชายแดน
ต้องเชื่อมโยงกันในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจ

ด้านสำคัญไทย-กัมพูชา

1. **ด้านอรัญประเทศ – ปอยเปต** จังหวัดสระแก้ว การค้าไทย-กัมพูชาเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.71 สินค้าส่งออกที่
สำคัญได้แก่ เครื่องยนต์, รถจักรยานยนต์, รถยนต์, อะไหล่รถจักรยานยนต์, เครื่องดื่มชนิดไม่อัดลม, ปูนซีเมนต์ ส่วน
สินค้านำเข้าได้แก่ ส่วนประกอบมอเตอร์, เศษทองแดง, อะลูมิเนียม, มันสำปะหลัง, อาหารสุนัข, ภาวะการค้าที่ผ่าน
ด้านอรัญมูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 3.34 มูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 89.48 โดยมีการนำเข้ามันสำปะหลังเป็น
อันดับหนึ่ง

2. **ด้านคลองใหญ่ – เกาะกง** จังหวัดตราด ในปีงบประมาณ 2560 (เดือนตุลาคม 2459-เดือนกันยายน
2560) มีมูลค่าจำนวน 33,532,538 บาท แยกเป็นมูลค่าส่งออก 28,595,632,016 บาท มูลค่านำเข้า 4,936,906 บาท
ทำให้ไทยเกินดุล 23,658,725,823 บาท แต่เมื่อเทียบกับมูลค่าการค้าชายแดนปีงบประมาณ 2559 ที่มีมูลค่า
35,114,500,381 บาท พบว่า มีมูลค่าค้าชายแดนลดลง 1,584,962,172 บาท โดยที่มูลค่าส่งออกมียอดลดลงกว่า
1,939 ล้านบาท หรือลดลง 6.35 % ซึ่งสินค้าที่มีการส่งออกไปยังประเทศกัมพูชาในปี 2560 ยังคงเป็นสินค้าที่มีการ
ส่งออกเป็นประจำในรอบ 10 ปี ประกอบด้วย เครื่องดื่ม น้ำอัดลม และน้ำหวานมีมูลค่ากว่า 3,049 ล้านบาท, น้ำตาล
ทราย 2,102 ล้านบาท, นมและอาหารเสริม 1,648 ล้านบาท, รถจักรยานยนต์ 1,088 ล้านบาท ของใช้พลาสติก 938
ล้านบาท ชุดสายไฟฟ้า 817 ล้านบาท ส่วนสินค้านำเข้ามายังประเทศก็คือ ชุดสายไฟฟ้ารถยนต์สำเร็จรูป 3,695 ล้าน
บาท เสื้อผ้าสำเร็จรูป 501 ล้านบาท ผลมะพร้าว 217 ล้านบาท ปลาทะเลสดทั้งตัว 128 ล้านบาท ปลาหมึก 88
ล้านบาท”

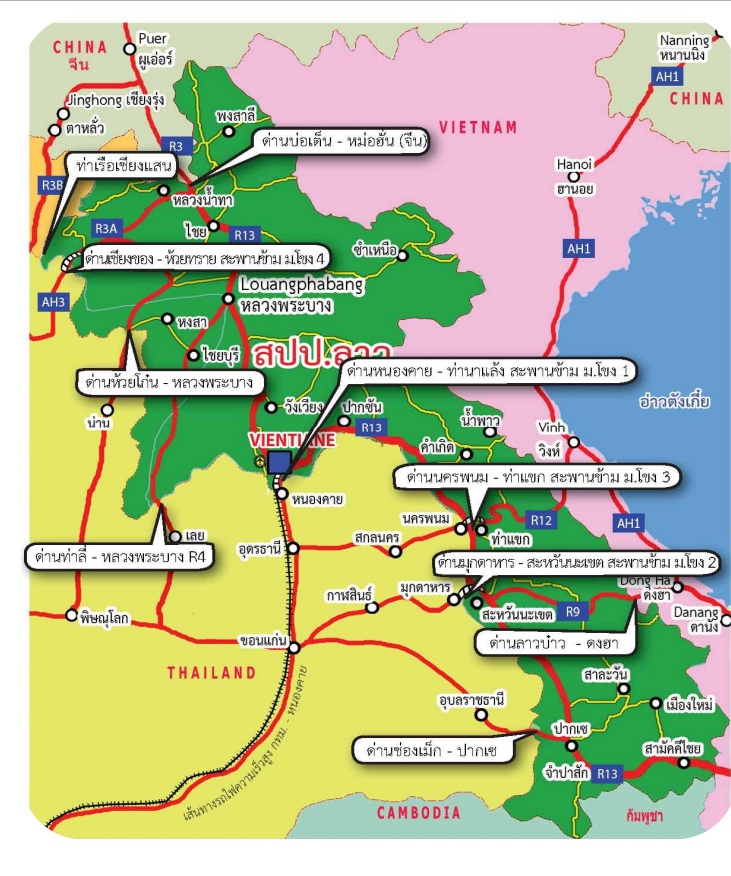
ลาวคาดว่าจะขยายตัวสูงขึ้นเป็น 7% ในปี 2019 โดยมีการส่งออกไฟฟ้าและการก่อสร้างเป็นปัจจัยสนับสนุนหลัก อย่างไรก็ตามการอ่อนค่าของเงินกีบและแนวโน้มการขาดดุลการค้าอย่างต่อเนื่องเป็นความเสี่ยงสำคัญต่อเสถียรภาพของเศรษฐกิจด้านต่างประเทศ

ธุรกิจนักลงทุนไทยที่ไปลงทุน เช่น โรงไฟฟ้า ด้านพลังงาน โรงงานผลิตน้ำตาล เหมือง ปุ๋ยข้าวและส่งออกข้าว เกษตรแปรรูป ปุ๋ย อาหารสัตว์ ปศุสัตว์ ก่อสร้าง อุตสาหกรรมคอนกรีต โรงงานพลาสติก โรงงานผลิตสารส้ม ธนาคาร สุขภาพ ร้านอาหาร ฯลฯ นักลงทุนหลัก เช่นประเทศจีนเป็นนักลงทุนอันดับ 1 ไทยเป็นนักลงทุนอันดับ 2 รองลงมาได้แก่ ญี่ปุ่น เมียนมา มาเลเซีย ฝรั่งเศส เวียดนาม ฯลฯ ตัวเลขการลงทุนของต่างชาติปัจจุบันมีประมาณ 225-258 ราย โดยร้อยละ 44 ลงทุนในภาคบริการ และร้อยละ 31 อยู่ในภาคอุตสาหกรรม

ประเทศสปป.ลาว

ประชากร 6.77 ล้านคน มีธุรกิจไทยอยู่ 100 กว่าแห่ง อัตราค่าจ้างค่อนข้างต่ำประมาณ 1.1 ล้านกีบหรือวันละ 158-160 บาท หากเป็นพนักงานรายเดือนประมาณ 8,000-9,000 บาทต่อเดือนแรงงานสปป.ลาวเริ่มหายากเพราะมีทางเลือก ทำงานด้านค้าปลีก-ค้าส่ง หรืองานด้านบริการ รวมทั้งข้ามไปทำงานฝั่งไทยซึ่งได้ค่าจ้างสูงกว่า พื้นที่ลงทุนร้อยละ 80 อยู่ในนครเวียงจันทน์ โดยเฉพาะย่านไฮเซเชษฐา ย่านจันทะบุรี ประเทศสปป.ลาวมีการพัฒนาพื้นที่การลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษมากกว่า 30 แห่ง (แต่ส่วนใหญ่ไม่มีการลงทุน) กระจายไปอยู่ตามแขวงต่างๆ เช่น คำม่วน เวียงสะหวันนะเขต จำปาสัก อัตราภาษีร้อยละ 28 จะได้รับการยกเว้นภาษีนิติบุคคลหากได้รับการส่งเสริมการลงทุนแตกต่างกันตามลักษณะธุรกิจและมูลค่าการลงทุนโดยอัตราสูงสุดไม่เกิน 10 ปี

ข้อมูลประเทศสปป.ลาว (ประมาณการ ปีพ.ศ.2562)

<p>ชายแดนยาว 1,750 กม. เส้นทางการค้าชายแดน หนองคาย-ท่าแขก-เวียงจันทน์ เส้นทางการค้าลาว-สะหวันเขต-ดงซา(R9) เส้นทางการค้าเชียงของ-บ่อแก้ว-บ่อเต็น (R3A)</p>
<p>ด่านถาวร 19 แห่ง จุดผ่อนปรน 29 แห่ง</p>
<p>การค้าชายแดน ปี 2562 มูลค่า 198,792.22 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ -7.67</p>
<p>ส่งออกมูลค่าไทย-ลาว รวม 120,390.84 ขยายตัวร้อยละ 1.55 เป็นการส่งออกข้ามแดนมูลค่า 119,092 สัดส่วนร้อยละ 98.92 ของ การส่งออกรวม เศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 6.8 (ปีพ.ศ.2561) ประธานาธิบดีคนใหม่ นายบุนยัง วอละจิต (เม.ย. 59)</p>
<p>พื้นที่ลงทุนร้อยละ 80 อยู่ในนครเวียงจันทน์ (ย่านไฮเซเชษฐา, ย่านจันทะบุรี) และแขวงต่างๆ เช่น เวียงจันทน์, สะหวันนะเขต, คำม่วน, จำปาสัก ค่าจ้างขั้นต่ำ 158-160 บาท / วัน หรือ 1.1 ล้านกีบ / เดือน</p>
<p>เป็นแหล่งพลังงานหลักของไทย อนาคตการลงทุนด้านการค้า-บริการและ Co-Tourism (ธุรกิจอยู่ภายใต้อาณาเขตของประเทศจีน)</p>

เขตเศรษฐกิจพิเศษที่สำคัญของสปป.ลาว

สปป.ลาวมีกฎหมายส่งเสริมการลงทุนและเขตเศรษฐกิจพิเศษมาตั้งแต่ปี 2552 มีการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) และเขตเศรษฐกิจเฉพาะ (Specific Economic Zone) โดยการบริหารงานเมืองครูดุแลโดยตรงเป้าหมายในปี 2563 จะให้มีการผลักดันให้มีถึง 41 แห่งในพื้นที่เป้าหมายทั่วประเทศ โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษที่สำคัญมี 11 แห่ง โดยข้อมูลของทางการสปป.ลาวแจ้งว่ามีการลงทุนดังนี้

- 1) เขตเศรษฐกิจพิเศษเซโน แขวงสะหวันนะเขตติดสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 (จ.มุกดาหาร) มูลค่าการลงทุน 74.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เส้นทางโลจิสติกส์ใช้ถนน R9 จากจังหวัดมุกดาหารข้ามสะพานแม่น้ำโขงเข้าไปยังแขวงสะหวันนะเขต - เข้าประเทศเวียดนามภาคกลาง (กวางตรี)
- 2) เขตเศรษฐกิจพิเศษบ่อเต็นแดนคำ แขวงหลวงน้ำทา ติดกับชายแดนจีน มูลค่าการลงทุน 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เส้นทางโลจิสติกส์ใช้เส้นทาง R3A จากอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายข้ามสะพานแม่น้ำโขงเข้าไปยังแขวงบ่อแก้ว - แขวงหลวงน้ำทา และเข้าชายแดนจีนเมืองหม้อฮั่นมีถนนไปสู่นครคุนหมิงประเทศจีนตอนใต้
- 3) เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ แขวงบ่อแก้ว ตรงข้ามจังหวัดเชียงราย มูลค่าการลงทุน 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ นักลงทุนจีนได้รับสัมปทานมีแผนทำเป็นเขตอุตสาหกรรมโดยใช้สิทธิ AFTA
- 4) เขตเศรษฐกิจพิเศษเวียงจันทน์ - ลองแกงค์ นครหลวงเวียงจันทน์ มูลค่าการลงทุน 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เส้นทางจากจังหวัดหนองคายข้ามสะพานแม่น้ำโขงแห่งที่ 1 ไปทำนาแล้งเข้าสู่นครหลวงเวียงจันทน์
- 5) เขตนิคมอุตสาหกรรม การค้าเวียงจันทน์ - โนนทอง นครหลวงเวียงจันทน์ มูลค่าการลงทุน 43 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
- 6) เขตเศรษฐกิจเฉพาะดงโพสี นครหลวงเวียงจันทน์ มูลค่าการลงทุน 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
- 7) เขตเศรษฐกิจเฉพาะบึงธาตุหลวง นครหลวงเวียงจันทน์ มูลค่าการลงทุน 1,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
- 8) เขตพัฒนาเศรษฐกิจไซเซษฐา นครหลวงเวียงจันทน์ มูลค่าการลงทุน 128 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
- 9) เขตเศรษฐกิจเฉพาะภูเขียว แขวงคำม่วน มูลค่าการลงทุน 708 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ใช้เส้นทางสะพานข้ามแม่น้ำโขงสู่เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน และใช้เส้นทางหมายเลข 13 ของสปป.ลาว สู่ประเทศเวียดนามตอนกลาง (เมืองวิงซ์)
- 10) เขตเศรษฐกิจเฉพาะท่าแขก แขวงคำม่วน มูลค่าการลงทุน 80 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
- 11) เขตเศรษฐกิจพิเศษจำปาสัก แขวงจำปาสัก มูลค่าการลงทุน 162.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากจังหวัดอุบลราชธานีผ่านด่านช่องเม็ก-ปาเซ สู่แขวงจำปาสัก และใช้เส้นทางหมายเลข 13 สู่จังหวัดสตริงตรงของประเทศกัมพูชา

ประเทศไทย

ประชากร 53.897 ล้านคน เป็นประเทศที่ติดชายแดนไทยเป็นระยะทางยาวมากที่สุด ปัจจุบันมีนักลงทุนไทย ประมาณ 80-100 ราย โดยไทยเป็นนักลงทุนอันดับ 2 อันดับ 1 คือประเทศญี่ปุ่นมีโรงงานประมาณ 40 แห่ง ภาษีนิติบุคคลร้อยละ 30 ระยะเวลาการยกเว้นภาษีขึ้นอยู่กับการลงทุนในพื้นที่ซึ่งรัฐบาลกำหนด เช่น Zone Develop, Promote Zone, Free Zone ซึ่งจะยกเว้นภาษีสูงสุดถึง 8 ปี ประเทศเมียนมามีแรงงานหนุ่ม-สาว จำนวนมากค่าแรงเมียนมาในนครย่างกุ้งมีการปรับตัวสูงค่อนข้างเร็วหากพอมีทักษะทำงานในโรงงานประมาณ 4,500 จ้าต/ต่อวัน หรือประมาณ 125-130 บาท/วัน แต่หากเป็นแรงงานมีทักษะเป็นคนขายของหรือเสมียนทำงานใน สำนักงานเดือนละ 6,000-7,000 บาท แต่ค่าจ้างในพื้นที่ห่างไกลจะแตกต่างกันโดยค่าจ้างที่รัฐกำหนดไว้ประมาณ 95-110 บาท

เศรษฐกิจเมียนมาปีพ.ศ.2561 เติบโตร้อยละ 6.4 โดยมีการส่งออกเป็นกลไกขับเคลื่อนหลัก การส่งออกคาด ขยายตัวต่อเนื่องเป็นตัวเลขสองหลัก ในขณะที่ภาคการผลิตและการบริการคาดว่าจะเติบโตราว 8% ความเสี่ยงต่อการ เติบโตและการพัฒนาเศรษฐกิจในปีนี้และระยะข้างหน้า เพิ่มขึ้นจากความเป็นไปได้ที่เมียนมาจะถูกคว่ำบาตรทาง เศรษฐกิจจากชาติตะวันตกในประเด็นวิกฤตโรฮิงญา

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ เริ่มให้ความสนใจลงทุนในประเทศเมียนมาแต่ยังมีปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานและ ไฟฟ้าไม่พอใช้ ประเทศต่างๆที่ลงทุน เช่น ไต้หวัน เกาหลี สิงคโปร์ มาเลเซีย ฮองกง สหรัฐ จีน ออสเตรเลีย เวียดนาม อินเดียส่วนใหญ่ลงทุนในนครย่างกุ้งและนิคมอุตสาหกรรม เช่น เขตทิลาวา ไคตยา ทราก้อน เซปีตา เมงกาละดอง พะโค ฯลฯ อุตสาหกรรมที่ไทยไปลงทุน เช่น ปตท.สผ. อุตสาหกรรมการ์เมนต์ รองเท้า ของเล่น ออโต้พาร์ท บะหมี่ แปรรูป ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ซีเมนต์และวัสดุก่อสร้าง เครื่องจักรการเกษตร ปูย ปลูกลายพารา ฯลฯ

ข้อมูลประเทศเมียนมา (ประมาณการ ปีพ.ศ.2562)

	<div style="background-color: #e0f0e0; padding: 5px; border: 1px solid #ccc;"> <p>ชายแดนยาว 2,202 กม. จังหวัดติดชายแดน 10 จังหวัด ด้านชายแดนหลัก แม่สอด-เมียวดี-ย่างกุ้ง/เชียงใหม่-ท่าขี้เหล็ก- เนปีดอร์ ด้านถาวร 5 แห่ง/จุดผ่อนปรน 14 แห่ง</p> </div> <div style="background-color: #ffff00; padding: 5px; border: 1px solid #ccc;"> <p>การขยายตัวเศรษฐกิจปีพ.ศ.2561 การค้าข้ามแดนมูลค่า 65,800 ล้านเหรียญสหรัฐ ขยายตัวร้อยละ 8.5 การส่งออกไทย-เมียนมา ปี 2562 มูลค่า 138,280.56 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 1.78 โดยเป็นการส่งออกข้ามชายแดน มูลค่า 105,212.16 ล้านดอลลาร์ร้อยละ 76 ของการส่งออกทั้งหมด ด้านนำเข้ามูลค่า 88,114.40 ล้านบาท</p> </div> <div style="background-color: #e0f0e0; padding: 5px; border: 1px solid #ccc;"> <p>ค่าจ้างขั้นต่ำ 125-130 บาท/วัน หรือ 4,500 จ้าต/วัน ภาษีการค้าร้อยละ 5.0, ภาษี ณ หักที่จ่ายร้อยละ 2.0 อัตราแลกเปลี่ยนประมาณ 2.32 บาท/100 จ้าต (ปีพ.ศ.2561)</p> </div> <div style="background-color: #ffff00; padding: 5px; border: 1px solid #ccc;"> <p>พื้นที่ลงทุนครุ่ยกันร้อยละ 44 เช่น เขตทิลาวา, ไคตยา, ทราก้อน, เซปีตา ที่เหลือพื้นที่มีขนาดต่างๆ เช่น มณฑลพะโค, พะโค, ลายโซ, เมียวดี, มะริด เศรษฐกิจขยายตัว 7.5% เงินเฟ้อทั่วไป 11.76% การเมืองมั่นคง ประธานาธิบดี วิน-มทอิน (28 มีนาคม 2561) นางอนซาน ซูจี เป็นที่ปรึกษาแห่งรัฐ</p> </div>
---	--

เขตเศรษฐกิจประเทศเมียนมา

ประเทศเมียนมาประกาศนโยบายการลงทุนสำหรับต่างชาติตั้งแต่ปี 2014 โดยมีการแก้ไขหลายครั้งปัจจุบันยังไม่นิ่ง หน่วยงานรับผิดชอบคือคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนประเทศเมียนมาหรือ MIC: Myanmar Investment Commission แต่ยังคงขออนุญาตอีกหลายหน่วยงานกว่าจะตั้งโรงงานได้ ในภาคโลจิสติกส์ต่างชาติสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 70 การลงทุนด้านการขนส่งและธุรกิจค้าปลีก-ค้าส่ง และธุรกิจบริการบางประเภทยังสงวนสิทธิให้เฉพาะคนเมียนมา

เขตเศรษฐกิจที่สำคัญของเมียนมา

- 1) เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย จังหวัดทวายรัฐบาลไทยลงนามข้อตกลงพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ไม่คืบหน้า แต่รัฐบาลไทยให้เงินกู้เมียนมา 4,500 ล้านบาทสร้างถนนจากทวาย-พุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี (ปัจจุบันรัฐวิสาหกิจจากจีนได้รับลงทุนด้านท่าเรือและพื้นที่การลงทุน)
- 2) เขตเศรษฐกิจพิเศษทิลาวา อยู่ในเขตทิลาวาห่างจากนครย่างกุ้งประมาณ 26 กิโลเมตร มีท่าเรือน้ำลึกใกล้เคียงพื้นที่ 2 แห่ง มีทางรถไฟ มีโรงงานประมาณ 50-55 แห่งจากนักลงทุนต่างชาติ 13 ประเทศ
- 3) เขตเศรษฐกิจพิเศษจ้าวผิว รัฐยะไข่ รัฐวิสาหกิจจากประเทศจีนได้รับสัมปทานมีการก่อสร้างท่าเรือและวางท่อส่งก๊าซและท่อส่งน้ำมันดิบและโครงการทางรถไฟสายชิตต่วย-ยูนาน ระยะทาง 990 กิโลเมตร
- 4) เขตอุตสาหกรรมปลอดภาษีและเพื่อการส่งออก (Free Zone & Export Processing Zone) จังหวัดเมียวดีห่างชายแดนแม่สอดประมาณ 10 กิโลเมตร ปัจจุบันเป็นเขตฟรีโซนใหญ่เป็นอันดับ 2 รองจากเขตฟรีโซนลาโซ-รุ่มลี่ ทางภาคเหนือ (ติดชายแดนจีน)

นอกจากนี้เมียนมายังมีเขตนิคมอุตสาหกรรมอีกหลายแห่งทั้งในนครย่างกุ้ง, เมืองพะโค, ผาอาน, เมาะลำไย, เขตทิลาวา, ไลตยา, เซปิตา, ดราก้อน, ดราก้อนซากัน, เมงกาลาดอง ในต่างจังหวัด เช่น สิเรียมหรือปาเต็ง, มัณฑะเลย์, ลาโซ, ท่าซี้เหล็ก, เมียวดี, มะริด ฯลฯ ส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กอยู่นอกเขตส่งเสริมการลงทุน ประเทศเมียนมาในอดีตเป็นประเทศที่เคยมีเศรษฐกิจรุ่งเรืองก่อนที่จะเข้าสู่ยุคทหารปิดประเทศและกลับฟื้นเปิดประเทศในสมัยรัฐบาลนายพลเต็งเส่ง ต่อเนื่องมาสู่ยุคนางออง ซาน ซูจี

อย่างไรก็ตามข้อมูลจากหน่วยงานด้านเศรษฐกิจของเมียนมารายงานว่าปีที่ผ่านมาผลิตภาพแรงงาน (Productivity) และการลงทุนของเมียนมาถือว่าต่ำสุดในภูมิภาคและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยถึง 3 เท่า ขณะเดียวกันธุรกิจท้องถิ่นกระจุกอยู่ในพื้นที่ภาคกลางโดย 1/3 ธุรกิจลงทุนในนครย่างกุ้งประมาณ 23,000 แห่ง อีก 1/3 ธุรกิจลงทุนในเมืองมัณฑะเลย์ประมาณ 19,000 แห่ง สำหรับในรัฐกะฉิ่นและยะไข่มีการลงทุนประมาณ 1,000-2,000 แห่ง

ขณะเดียวกันนิคมอุตสาหกรรมในเขตทิลาวามีธุรกิจต่างชาติลงทุนยังไม่มากใช้แรงงานรวมกันเพียง 8,000 คน ในรายงานยังระบุว่าธุรกิจท้องถิ่นและต่างชาติซึ่งลงทุนมีการจดทะเบียนถูกต้องประมาณร้อยละ 75 และการเสียภาษีส่วนใหญ่ไม่ค่อยถูกต้อง

ประเทศเวียดนาม

ประชากรประมาณ 93.448 ล้านคน จำนวนกำลังแรงงาน 57.5 ล้านคนเป็นประเทศซึ่งมีศักยภาพสูงสุดในกลุ่มประเทศ CLMV ปีพ.ศ.2562 ส่งออกเวียดนามมีมูลค่า 416,158.6 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.38, จีดีพีขยายตัวค่อนข้างดีต่อเนื่องปีพ.ศ.2558 ขยายตัวร้อยละ 6.68, ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 6.2 และปีพ.ศ.2560 คาดว่าจะขยายตัว 6.7 โดยเป็นประเทศที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านท่าเรือระดับภูมิภาครองจากประเทศไทย การลงทุนส่วนใหญ่อยู่ที่นครฮานอย และนครโฮจิมินห์ ไฮฟอง เมืองวิงซ์ ดาลัด ดานัง บินห์เยือง ลองอัน ญาจาง ฮาติงห์ ส่วนอุตสาหกรรมอาหารทะเลอยู่ที่เมืองเกิ่นเทอ และฮาเตียง ทางภาคใต้ติดกับกัมพูชา

ประเทศเวียดนามไทยไปลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) มากกว่า 150-200 กิจการ เช่น ธุรกิจปิโตรเลียม แก๊ส ซึ่งทั้ง PTT และไทยออยล์ เข้าไปลงทุน โรงงานทำสี เช่น TOA อาหารแปรรูป เช่น ประภะปองตราสามแม่ครัว อุตสาหกรรม อัญมณี อุตสาหกรรมทำกระป๋องสำหรับบรรจุอาหาร ยางมอเตอร์ไซค์ เกษตรแปรรูป ห้างสรรพสินค้า เช่น กลุ่มเซ็นทรัลและสายการบินของไทย 3-4 แห่ง ค่าจ้างขั้นต่ำเวียดนามแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ เช่น ฮานอย โฮจิมินห์ ดานังไฮฟอง ค่าจ้างประมาณ 5,250 บาท แต่หากเป็นพื้นที่ห่างไกลอาจประมาณ 3,600 บาทต่อเดือน

ข้อมูลประเทศเวียดนาม (ประมาณการ ปีพ.ศ. 2562)

- เส้นการค้าผ่านแดน ผ่านทางเส้นทางหมายเลข R9 (ไทย-ลาว) และเส้นทางหมายเลข R5 (ไทย-กัมพูชา) และ R10 (คลองใหญ่ ไทย-กัมพูชา) – ฮาเตียง – โฮจิมินห์
- การค้าผ่านแดนมูลค่า 77,130.02 ล้านบาท (ปีพ.ศ.2562) ขยายตัวร้อยละ -7.42
- การส่งออกไทย-เวียดนาม ปี 2562 มูลค่าประมาณ 385,779.36 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 9.60 เป็นการส่งออกผ่านชายแดนมูลค่า 62,060 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 16.09
- เศรษฐกิจขยายตัวประมาณ 7.08% การเมืองมั่นคงภายใต้ระบอบสังคมนิยม
- ประธานาธิบดี เหวียน ฟู้ จ่อง นายกรัฐมนตรี เหงียน ซวน ฟุก (ตุลาคม 61)
- พื้นที่ลงทุนนครฮานอย , ไฮฟอง , นครโฮจิมินห์ , ลาวบ่าว , ฮาติงห์ , ดาฟง , เกิ่นเทอ , ฮาเตียง , ดาลัด ค่าจ้างขั้นต่ำ 175-200 บาท/วัน หรือ 3.5 ล้านดอง / เดือน (หรือ 216 เหรียญสหรัฐต่อเดือน)
- ได้เข้าเป็นสมาชิก TTP ซึ่งจะส่งผลด้านศักยภาพและการลงทุน (ปัจจุบัน ปธน. ทรัมป์ ประกาศยกเลิก)

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จด้านการลงทุนจากต่างประเทศเพราะเปิดประเทศและมีเขตเศรษฐกิจพิเศษตั้งแต่ปีพ.ศ.2531 การลงทุนในช่วงปีพ.ศ.2558 – 2561 มีการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) ประมาณ 5.4 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐมูลค่าการลงทุนทางตรงสูงกว่าไทยในช่วงเดียวกันไทยมี FDI ประมาณ 2.446 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ โดยเขตการลงทุนแบ่งเป็น 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือมีเขตการลงทุน 62 แห่ง เช่น นครฮานอย, ไฮฟอง, จังซอน ภาคกลางมีเขตการลงทุน 43 แห่ง เช่น ลาวบ่าว (จังหวัดกวางตรี), ฮาติงห์, วิงซ์, ดาลัด, ดานัง ภาคใต้มีเขตการลงทุน 147 แห่ง เช่น นครโฮจิมินห์, บินห์ดอง, ด่องไนท์ เขตการลงทุนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง เช่น เกินเทอ, ลองอัน, ฮาเตียง ฯลฯ

ประเทศญี่ปุ่นค่อนข้างให้ความสำคัญการลงทุนในเวียดนามเพราะมีศักยภาพด้านต้นทุนและตลาดภายในมีกำลังซื้อโดยให้ความสนใจพื้นที่ภาคเหนือทั้งฮานอย, ไฮฟอง, ลังซอน ซึ่งมีชายแดนติดกับมณฑลกวางสีของประเทศไทย และญี่ปุ่นสนใจลงทุนภาคเกษตรมีการตั้งนิคมการเกษตรไฮเทคและเกษตรเพื่อสุขภาพในหลายพื้นที่ สถิติจนถึงวันที่ 20 มีนาคม 2562 การลงทุนจากต่างประเทศในเวียดนามมีมูลค่าสูงถึง 10,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 86.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2561 โดยมีโครงการใหม่ได้รับอนุมัติการลงทุน 785 โครงการ มูลค่าการลงทุน 3,820 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 80.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2561 มีโครงการปรับปรุงการลงทุน 279 โครงการ มูลค่ารวม 1,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีการซื้อหุ้นกิจการภายในประเทศ 1,653 รายการ มูลค่ารวม 5,680 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

นักลงทุนต่างชาติลงทุนใน 18 สาขา โดยการลงทุนหลัก ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรมการผลิตและแปรรูป มูลค่ารวม 8,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 77.7 ของมูลค่าการลงทุนรวมในช่วงดังกล่าว รองลงมา ได้แก่ สาขาอสังหาริมทรัพย์ มูลค่ารวม 778.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มูลค่า 282.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงไตรมาสที่ 1 ของปี 2562 ฮองกงเป็นผู้นำในการลงทุนในเวียดนาม มูลค่าการลงทุนรวม 4,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมา ได้แก่ สิงคโปร์ มูลค่ารวม 1,460 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเกาหลีใต้ มูลค่ารวม 1,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ กรุงฮานอยเป็นพื้นที่รับการลงทุนสูงสุด มูลค่ารวม 4,150 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 38.4 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ นครโฮจิมินห์ มูลค่ารวม 1,570 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และจังหวัดบิ่งห์เซือง มูลค่ารวม 625.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ขณะที่ด้านการลงทุนในต่างประเทศของเวียดนาม ในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2562 เวียดนามลงทุนในต่างประเทศรวม 120 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเป็นโครงการใหม่ 24 โครงการ มูลค่ารวม 80.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และโครงการเดิมเพิ่มการลงทุน 39.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงดังกล่าวเวียดนามมีการลงทุนไปยังต่างประเทศในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด มูลค่าการลงทุนรวม 67.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 56.5 ของการลงทุนของเวียดนามในต่างประเทศ รองลงมา ได้แก่ สาขาการเงินและการคลัง มูลค่า 36 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 30 และการค้าส่งและค้าปลีก มูลค่า 10.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 8.9

ในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2562 เวียดนามลงทุนใน 18 ประเทศและเขตการปกครอง โดยสเปนเป็นพื้นที่การลงทุนสูงสุด มูลค่ารวม 59.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 49.9 ของมูลค่ารวมการลงทุนของเวียดนามในต่างประเทศ รองลงมา ได้แก่ กัมพูชา มูลค่า 37.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 31.5 และสหรัฐอเมริกา มูลค่า 11 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 9.2 ผู้เชี่ยวชาญคาดว่า ในปี 2562 มูลค่าการลงทุนของเวียดนามในต่างประเทศจะเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจัยผลักดันให้ผู้ประกอบการเวียดนามแสวงหาโอกาสการลงทุนในต่างประเทศ ได้แก่ เศรษฐกิจโลกที่มีความมั่นคง ความตกลงทางการค้าที่เวียดนามได้ลงนามแล้ว และการงดเว้นภาษีที่กำลังจะเริ่มมีผลบังคับใช้

การลงทุนในประเทศ CLMV ความสำเร็จอยู่ที่การบริหารความเสี่ยงและความแตกต่าง

การลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านล้วนมีระบบการเมืองการปกครองที่แตกต่างกับประเทศไทยโดยสิ้นเชิง เช่น สปป.ลาว และเวียดนามเป็นประเทศสังคมนิยม ประเทศเมียนมายังไม่เป็นเอกภาพยังมีรัฐซ้อนรัฐ ต้องติดต่อผู้นำชนกลุ่มน้อย การขนส่งมีหลายด้านหลายระดับ ขณะที่ประเทศกัมพูชาการเมืองมีความซับซ้อนคอร์รัปชันมาก สภาพแรงงานอยู่ภายใต้อำนาจนิติการเมืองและมีอิทธิพลแฝง โดยการลงทุนในประเทศเหล่านี้ต้องทำตัวให้สอดคล้องและกลมกลืนไม่ใช่เข้าไปเปลี่ยนแปลง บางธุรกิจหากไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนอาจลงทุนได้ 70% หรือธุรกิจบริการ หรือธุรกิจเทรดดิ้ง ซื้อมา-ขายไป ต่างชาติอาจลงทุนไม่ได้หากจะอนุมัติหรือคนท้องถิ่นถือหุ้นแทนต้องพิจารณาความเสี่ยงขึ้นศาลมักแพ็คดีและยังผิดกฎหมาย

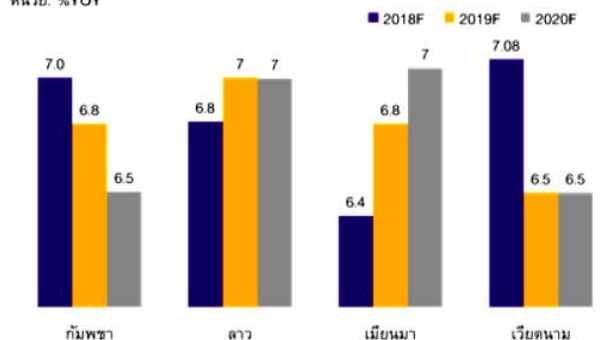
อย่างไรก็ดีการย้ายฐานการผลิตหรือการลงทุนในกลุ่มประเทศเหล่านี้ถือเป็นโอกาสเพราะตลาดภายในเพิ่งเปิด มีต้นทุนค่าแรงต่ำกว่าไทย มีจำนวนแรงงานรองรับมากและส่วนใหญ่ยังหนุ่มสาว ต้นทุนการผลิตโดยรวมต่ำกว่าไทย โดยเฉพาะสิทธิประโยชน์ทางภาษี GSP ได้รับการยกเว้นจากประเทศที่พัฒนาแล้ว อีกทั้งประเทศ CLMV ไทยมีความได้เปรียบเพราะอยู่ตรงกลางเส้นทางหลักของอนุภูมิภาคตามระเบียบเศรษฐกิจเหนือ-ใต้และระเบียบเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก มีประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทำให้การขนส่งไปเมืองหลักใช้ทางถนนขนส่งภายใน 1-2 วัน ประเทศเหล่านี้วัฒนธรรมคล้ายกับไทยประชาชนเป็นมิตรและนิยมบริโภคอาหารและสินค้าอุปโภค-บริโภคจากไทย สินค้าไทยจัดเป็นพรีเมียมเกรด การขยายการค้าการลงทุนจึงเป็นโอกาสและทางเลือกของผู้ประกอบการซึ่งอนาคตการขาดแคลนแรงงานระดับปฏิบัติการจะเป็นประเด็นสำคัญระดับชาติ

กล่าวคือทางเลือกและทางรอดของการย้ายฐานการผลิตอาจไม่ได้อยู่ที่ต้นทุนหรือค่าแรงที่ต่ำกว่าไทย แต่เกี่ยวข้องว่าในอนาคตการขาดแคลนแรงงานจะเป็นวิกฤตของประเทศ ด้วยโครงสร้างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันปัญหาการขาดแคลนแรงงานระดับปฏิบัติการและกึ่งแรงงานไร้ทักษะจะเป็นปัญหาระดับชาติ ถึงจะมีตลาดมีเทคโนโลยี แต่ไม่มีแรงงาน และแรงงานในอนาคตจะเป็นแรงงานในระดับอุดมศึกษา ซึ่งแรงงานไทยนอกจากขาดแคลนส่วนใหญ่มีการเก็งงาน เลื่องงานในอุตสาหกรรมบางคลัสเตอร์ เช่น แปรรูปอาหาร แปรรูปเกษตร โรงงานทำสับปะรดเพื่อการส่งออก โรงงานแปรรูปอาหารทะเล โรงงานทำรองเท้า ฯลฯ อาจไม่มีทางเลือกมากนักหากไม่ย้ายโรงงานไปประเทศเพื่อนบ้านก็อาจต้องหาเทคโนโลยีเข้ามาทดแทน เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0

เศรษฐกิจซีแอลเอ็มวีจะรักษาระดับการเติบโตที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลกได้ในปี 2019 และในระยะต่อไป

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจปี 2018-2020

หน่วย: %YOY

ที่มา: IMF WEO October 2018 และสำนักงานสถิติเวียดนาม

หากต้องการลงทุนในประเทศ CLMV ต้องอย่างไร

1. **วิสัยทัศน์** ด้วยการทบทวนขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะ 5-10 ปีข้างหน้า ทั้งด้านส่งออกและการจำหน่ายในประเทศ บางธุรกิจอาจใช้เทคโนโลยีทดแทนคนหรือใช้แรงงานไม่มากต้นทุนค่าแรงมีสัดส่วน 5-7% อาจไม่จำเป็นต้องย้ายฐานการผลิต (ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร)
2. **ประเมินโอกาสหรือภัยคุกคาม** การเปิด AEC และความก้าวหน้าพัฒนาการของกลุ่มประเทศ CLMV ทั้งด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน, คู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกันต่างมีการย้ายการผลิต ต้องประเมินให้ออกกว่าเป็นโอกาสหรือเป็นหายนะของธุรกิจ
3. **วิเคราะห์จุดแข็ง** เช่น การเคลื่อนย้าย-เทคโนโลยี-ผลิตภัณฑ์หลัก (Product Champion) ที่จะนำร่องเป็นจุดแข็งหากย้ายฐานการผลิต
4. **ความพร้อมของธุรกิจ** ทั้งด้านทรัพยากรมนุษย์, การบริหารจัดการ ขีดความสามารถของผู้บริหาร โดยเฉพาะทุนเกี่ยวข้องกับสภาพคล่องระยะอย่างน้อย 2-3 ปี เพราะการลงทุนนอกประเทศเป็นการลงทุนหวังผลระยะยาว 2-3 ปีแรกอาจขาดทุนต้องประเมินสภาพคล่องให้ขาด หากใช้เงินทุนหมุนเวียนไปลงทุนต้องระมัดระวัง
5. **เลือกประเทศและพื้นที่ที่จะลงทุน** โดยให้สอดคล้องกับลักษณะธุรกิจ-อุตสาหกรรม เช่น ต้นทุนการผลิต-ค่าจ้าง, กฎหมายการลงทุน, สิทธิประโยชน์, ความนิ่งด้านการเมือง, โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ, คน-แรงงาน และค่าใช้จ่ายจุกจิกต่างๆ บางอุตสาหกรรมต้องการใกล้เมืองหรือท่าเรือเพื่อประหยัดต้นทุนขนส่ง บางอุตสาหกรรมต้องการใกล้แหล่งวัตถุดิบหรือค่าจ้างที่ต่ำกว่าในหัวเมืองหลัก
6. **เลือกหุ้นส่วนหรือตัวแทนให้ถูก** ความล้มเหลวของการลงทุนในต่างประเทศโดยเฉพาะ CLMV เกี่ยวข้องกับการหาหุ้นส่วนที่จะมาสนับสนุนธุรกิจไม่ใช่มาหากำไรหรือเอาเปรียบจากการเป็นหุ้นส่วน มีผลประโยชน์ทับซ้อน เช่น มีนอกมีใน, ทำให้ต้นทุนสูงหรือนำธุรกิจเข้ามาแข่งขัน ขณะเดียวกันตัวแทนด้านกฎหมายหรือที่ปรึกษาทั้งของไทยและนักกฎหมาย-บัญชีของประเทศที่จะเข้าไปลงทุนต้องหามืออาชีพเข้าธุรกิจหรือมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่รัฐ มิฉะนั้นจะเป็นหายนะและความล้มเหลว
7. **ประเมินความเสี่ยง** ต้องประเมินทุกด้านทั้งด้านต้นทุน กฎหมาย ภาษี ทั้งระดับประเทศและระดับแขวง การจัดหาแรงงาน ปัญหาแรงงาน ปัญหากฎหมายแรงงานต่างด้าว ต้นทุนแฝงต่างๆ ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ความยาก-ง่ายของการนำเงินออกจากประเทศ ด้านคอร์รัปชันในรูปแบบต่างๆ การเก็บหนี้ รูปแบบการค้าโดยเฉพาะระยะเวลาคืนทุน

ข้อควรระวังในการลงทุนประเทศ CLMV

1. **กฎหมายไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงบ่อย** แม้แต่บัตรส่งเสริมหรือใบอนุญาตต่างๆสามารถเปลี่ยนแปลงได้
2. **การบริหารจัดการคน** เกี่ยวข้องกับความรู้ในงาน, มาตรฐานของคนและระบบการศึกษา ทุกระดับต้องมีการอบรมฝึกงาน วัฒนธรรม – ประเพณีและนิสัยใจคอแตกต่างจากคนไทย
3. **ปัญหาแรงงานไร้ทักษะ** ต้องฝึกใหม่หมด ออกบ่อย เปลี่ยนงานบ่อย ต้องฝึกบ่อยๆ สำหรับประเทศกัมพูชา-สปป.ลาว แรงงานเริ่มหายากและเลือกงาน ชอบงานบริการมากกว่างานอุตสาหกรรม

4. ระบบภาษีซับซ้อนไม่มีมาตรฐาน หากต้องการความถูกต้องอาจมีต้นทุนสูงจนอยู่ไม่ได้
5. คอร์ปชั่นเป็นเรื่องปกติ ทั้งหุ้นส่วน - ลูกจ้างในบริษัทและเจ้าหน้าที่รัฐ
6. ต้นทุนแรงงานอาจต่ำกว่าไทย แต่ต้นทุนด้านอื่นอาจสูงกว่าไทย เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าภาษีจุกจิก ค่าประกันสังคม ค่าอาหาร ค่าที่พัก บางแห่งต้องมีพาหนะรับ-ส่ง ในด้านต้นทุนโลจิสติกส์สูงกว่าไทย โดยเฉพาะค่าขนส่งทางเรือ ถนนไม่ได้มาตรฐานระบบการขนส่งบางพื้นที่เป็นแบบพื้นบ้าน ระบบศุลกากรยังต้องพัฒนาอีกมากด้านอาจไม่มีใบเสร็จ โครงสร้างพื้นฐานส่วนใหญ่สภาพไม่ดีใช้เวลานานและบริหาร Just In Time ค่อนข้างลำบากอาจต้องมีสต็อกสินค้าสูงกว่าประเทศไทยค่อนข้างมาก
7. ระบบธนาคารเอาแน่นอนไม่ได้ การโอนเงิน อัตราแลกเปลี่ยนไม่แน่นอน บางประเทศ เช่น เมียนมาข้อจำกัดมากมาย มีชนกลุ่มน้อย, เขตอิทธิพล ซึ่งมีทหาร-ตำรวจ-เจ้าหน้าที่รัฐสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง
8. การเข้าใจพื้นที่และวัฒนธรรมท้องถิ่น ประเทศเมียนมา กัมพูชา สปป.ลาว ให้ความสำคัญด้านวัฒนธรรม รวมทั้งด้านศาสนา สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ต้องเข้าใจในวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ เกี่ยวข้องกับความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน บางพื้นที่เป็นเขตคุ้มครองพิเศษ
9. ระบบการเมืองแตกต่างจากไทย ประเทศสปป.ลาว แบ่งเป็นแขวงมีกฎหมายท้องถิ่นและใบอนุญาตในระดับแขวงและระดับส่วนกลาง ประเทศเมียนมาแบ่งเป็นรัฐ โดย 7 รัฐ รัฐบาลปกครองได้อีก 7 รัฐ ปกครองตนเอง ภาษีนำเข้าสู่ออกมีด้านทั้งด้านทางการและด้านชนกลุ่มน้อย มีแม้กระทั่งวันชาติ กระเหรี่ยงซึ่งเป็นวันหยุดราชการ
10. การบริหารความแตกต่าง การการลงทุนในประเทศ CLMV ความสำเร็จอยู่ที่การบริหารความแตกต่าง และบริหารต้นทุนด้านขนส่งและบริหารความเสี่ยงเพื่อแลกกับค่าแรงที่ต่ำกว่าไทยและโอกาสในการขยายตลาด
11. ระบบประกันภัยขาดมาตรฐาน บางประเทศ เช่น เมียนมาและสปป.ลาวและบางพื้นที่ของกัมพูชา ระบบประกันภัยยังไม่มีหรือไม่ได้มาตรฐาน (ปัจจุบันประเทศเมียนมาเริ่มมีบริษัทประกันภัยแต่บางเส้นทางไม่คุ้มครอง)
12. ระบบศาลและการบังคับคดี นักลงทุนเป็นคนนอกและถูกมองว่าเอาเปรียบคนท้องถิ่น ระบบศาลประเทศ CLMV ยืดหยุ่นได้หากสามารถเข้าถึง เมื่อขึ้นศาลต้องเข้าใจวลีนี้ หรือได้คำพิพากษาแต่การบังคับคดีเป็นคนละเรื่องกัน

เปรียบเทียบมาตรการส่งเสริมการลงทุนในภูมิภาค

(ที่มา : หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันศุกร์ที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2562)

1. ประเทศเวียดนาม เป็นฐานการผลิตที่ประเทศต่าง ๆ ให้ความสนใจปัจจัยเร่งมาจากสงครามการค้า สหรัฐ-จีน ทำให้บริษัทชั้นนำลดความเสี่ยงโยกการลงทุนมาที่เวียดนามโดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นจำนวนมากกำลังย้ายฐานการผลิตออกจากจีนเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางการค้าระหว่างสหรัฐและจีน โดยบริษัทหลายแห่งเลือกเวียดนามเป็นฐานการผลิตใหม่ เช่น ริโก้, นินเทนโด, ซาร์ป, มิทซูบิชิ เนื่องจากเวียดนามมีข้อได้เปรียบคือมีค่าแรงงานถูก แรงงานเวียดนามได้รับค่าจ้างเดือนละ 216 ดอลลาร์ต่ำกว่าที่แรงงานในจีนได้รับประมาณครึ่งหนึ่ง

ในเวียดนามมีค่าไฟฟ้าถูกอยู่ที่ราคา 7 เซนต์ต่อกิโลวัตต์ อินโดนีเซีย 10 เซนต์ต่อกิโลวัตต์ และฟิลิปปินส์ 19 เซนต์ต่อกิโลวัตต์ ที่สำคัญเวียดนามมีแรงงานมากที่สุด 57.5 ล้านคน เทียบกับในมาเลเซียที่มีแรงงาน 15.4 ล้านคน และในฟิลิปปินส์มีแรงงาน 44.6 ล้านคน นอกจากนี้ เวียดนามยังทำข้อตกลงการค้าเสรี (เอฟทีเอ) มากที่สุด

2. ประเทศอินโดนีเซีย ผ่อนคลายกฎระเบียบด้านการลงทุนให้ต่างชาติด้วยการให้ต่างชาติดำเนินกิจการได้เพิ่มอีก 49 ประเภทกิจการและให้นักลงทุนต่างชาติถือหุ้น 100% ได้ในกิจการ ขยายเวลาที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มประเภทกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษี ลดเงินลงทุนขั้นต่ำให้ครอบคลุมผู้ประกอบการ SME ที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษมาตรการผ่อนคลายนโยบายนี้ทำให้อุตสาหกรรมเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดมี 5 อุตสาหกรรม คือ 1.อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม 2.อุตสาหกรรมสิ่งทอผ้าและเสื้อผ้า 3.อุตสาหกรรมยานยนต์ 4.อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และ 5.อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

นโยบายส่งเสริมการลงทุนต่างชาติดั้งเดิมของอินโดนีเซีย กำหนดให้นักลงทุนใหม่ต้องลงทุนขั้นต่ำ 1 ล้านล้านรูเปียห์ และจะได้ส่วนลดภาษีเงินได้นิติบุคคล 10-100% มีระยะเวลายกเว้นภาษี 5, 10 หรือ 15 ปี และใช้ระยะเวลาอนุมัติให้ผู้ประกอบการ 45 วันทำการ ส่วนนโยบายใหม่กำหนดให้นักลงทุนทั้งเก่าและใหม่ ต้องลงทุนขั้นต่ำ 2 หมื่นล้านรูเปียห์-1 แสนล้านรูเปียห์ ได้ส่วนลดภาษีนิติบุคคล 50-100% มีระยะเวลายกเว้นภาษี 5-20 ปี และทางการใช้ระยะเวลาอนุมัติให้ผู้ประกอบการ 5 วันทำการ

3. ประเทศสิงคโปร์ ตั้งเป้าก้าวขึ้นเป็นฮับการเงินแห่งเอเชียแทนที่ฮ่องกง ที่ขณะนี้กำลังสูญเสียรายได้ทั้งจากการท่องเที่ยวและค้าปลีกจากปัญหาการชุมนุมประท้วงที่ลากยาวมานานกว่าสองเดือน และสิงคโปร์ยังอาศัยข้อได้เปรียบจากการดำเนินนโยบายตลาดเสรีเป็นแม่เหล็กดึงดูดบริษัทต่างชาติให้เข้ามาลงทุน นอกเหนือจากการเก็บภาษีรายได้นิติบุคคลในอัตราต่ำและลดกฎระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งออกมาตรการที่เอื้อต่อการเข้ามาลงทุน

สิงคโปร์มีความเข้มแข็งและมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหาภาคสูง ถือเป็นประเทศที่มีรายได้ประชากรต่อหัวสูงสุดประเทศหนึ่งในโลก ทั้งยังเป็นประเทศที่มีความง่ายในการทำธุรกิจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของโลก 4 จาก 185 ประเทศ ตามการจัดอันดับของธนาคารโลก ด้วยดัชนีความง่ายในการทำธุรกิจในปี 2558 ซึ่งเป็นอันดับที่ได้รับ 9 ปี ติดต่อกันจุดเด่นเกี่ยวกับความโปร่งใสของกฎระเบียบ การปลอดจากการทุจริต คอร์รัปชัน และการลดขั้นตอนการทำธุรกิจเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ภาคธุรกิจ ตลอดจนการให้ความคุ้มครองทางกฎหมายในทรัพย์สินให้กับนักลงทุน ในปัจจุบันสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุนที่สำคัญของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง

4. **ประเทศมาเลเซีย** ติดกันกับสิงคโปร์ทำให้มีข้อได้เปรียบต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วมาช่วยดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ เช่น การเป็นประเทศที่มีกำลังซื้อสูง มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามามากโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางและยุโรป ใช้กฎระเบียบการลงทุนที่ผ่อนคลาย เช่น การยกเว้นภาษี มีโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคอยู่ในระดับที่ดี มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน และสนับสนุนการนำเทคโนโลยีอันทันสมัยและคุณภาพสูงมาแปรรูปและขับเคลื่อนสินค้าการเกษตรเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม

5. **ประเทศอินเดีย** ให้แรงจูงใจทางการเงิน เช่น ยกเว้นภาษีรายได้นิติบุคคล และแท็กซ์ฮอลิเดย์ หรือลดภาษีที่ต่างต่าง ๆ ตั้งนิคมอุตสาหกรรมตามแนวชายฝั่งทะเลทั่วประเทศและให้สิทธิพิเศษด้านต่าง ๆ แก่ผู้ประกอบการท้องถิ่นและต่างชาติที่อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ยานยนต์ เวชภัณฑ์และโทรคมนาคม

6. **ประเทศเกาหลีใต้** ประกาศแผนเพิ่มแรงจูงใจ ประกาศแผนเพิ่มแรงจูงใจด้านการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (เอฟดีไอ) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการรับมือกับความไม่แน่นอนที่เพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากข้อพิพาทการค้าระหว่างสหรัฐและจีนที่กำลังรุนแรงขึ้นในขณะนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมเกาหลีใต้ระบุว่าเกาหลีใต้ได้รับเม็ดเงินเอฟดีไอมูลค่า 2.69 หมื่นล้านดอลลาร์ในปี 2561 เพิ่มขึ้น 17.2% เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ซึ่งนับเป็นปีที่ 4 ติดต่อกันที่เกาหลีใต้กวาดเม็ดเงินเอฟดีไอได้มากกว่า 2 หมื่นล้านดอลลาร์แต่เพื่อกระตุ้นเม็ดเงินเอฟดีไอให้ไหลเข้าสู่ประเทศในช่วงเวลาที่เศรษฐกิจได้รับผลกระทบจากข้อพิพาทการค้า กระทรวงฯ จะเพิ่มแรงจูงใจเป็นเงินสดสำหรับบริษัทต่าง ๆ ที่เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมประกอบชิ้นส่วน วัสดุและอุปกรณ์ นอกจากนี้เกาหลีใต้จะลดความยุ่งยากของขั้นตอนการขออนุญาตก่อสร้างโรงงานให้กับบริษัทต่างชาติด้วย

หากจะคัดลอกบทความนี้หรือนำบางส่วนไปใช้ในงานต่าง ๆ โปรดอ้างอิงชื่อผู้เขียนบทความ
สามารถ Download PowerPoint ได้ที่ www.tanitsorat.com
และสามารถติดตามรายงาน-บทความอื่น ๆ ได้ที่

www.tanitsorat.com

Facebook/Tanit.Sorat

Youtube.com

รวมทั้งบทสัมภาษณ์ต่าง ๆ โดยใช้ดีวีดี “ดร.ธนิต โสรรัตน์”